

RECOMANDĂRI

privind accesul liber la justiție al grupurilor vulnerabile din România

*Av. Dan-Sebastian Chertes
Av. Georgiana Iorgulescu*

I. Ajutorul public judiciar

1. Reanalizarea instituției ajutorului public judiciar prin prisma unor principii definitorii, precum:

- analiza cost-beneficiu a furnizării acestui ajutor public, care să pună în balanță și alte aspecte, nu doar efortul bugetar direct; astfel, trebuie estimate beneficiile sociale și economice ale furnizării acestui serviciu prin prisma costurilor nefurnizării acestora;
- plata echitabilă a serviciilor oferite prin acest ajutor corelativ cu calitatea rezonabilă a acestora;
- ajutorul public judiciar să acopere, ulterior admiterii unei astfel de cereri, toate costurile litigiului în care aceasta s-a admis;
- criteriile de eligibilitate pentru acordarea ajutorului, pe lângă cel al situației materiale, să privească: i) vulnerabilitatea justițiabilului, inclusiv cea relevată de lipsa educației, ii) interesele justiției, care țin de relevanța cauzei, atât pentru individ, cât și pentru societate și iii) complexitatea problemei juridice; în acest context, se poate avea în vedere excluderea criteriului situației financiare pentru accesarea ajutorului public judiciar, în cazul grupurilor vulnerabile care vor fi enumerate limitativ;
- garantarea accesului general al justițiabilului la consultanța juridică inițială, atunci când nu există alte surse rezonabile pentru acesta să acceseze o astfel de consultanță.

2. Implicarea UNBR și a barourilor în informarea justițiabililor asupra drepturilor acestora privind ajutorul public judiciar.

UNBR și barourile ar trebui să informeze, după o metodologie unitară, prin intermediul site-urilor acestora, într-un mod cât mai accesibil pentru justițiabil, asupra condițiilor de accesare a ajutorului public judiciar, a documentelor necesare, precum și prin punerea la dispoziție a unor modele de formulare necesare pentru solicitarea ajutorului.

3. Realizarea de către curțile de apel naționale a unei statistici anuale la nivelul circumscripțiilor lor, statistică accesibilă public pe site-ul Ministerului Justiției, care să privească accesibilitatea ajutorului public judiciar și care să cuprindă cel puțin:

- numărul total de cauze în care s-a solicitat ajutor public judiciar cu raportare la numărul total de cauze de pe rolul instanțelor;
- dintre acestea, numărul total de cereri admise și respinse;
- și, dintre cele admise, facilitatea care a fost acordată (scutire/eșalonare a taxei judiciare de timbru, plata onorariului avocațial etc., astfel cum sunt acestea prevăzute de art. 6 din OUG nr. 51/2008).

4. Realizarea de către Ministerul Justiției și a unei statistici naționale după aceleași criterii, prin agregarea informațiilor transmise din teritoriu.

Proiect derulat de:

Centrul de Acțiune pentru
Egalitate și Drepturile Omului

ACTEDO

CENTRUL DE RESURSE
JURIDICE

Cu sprijinul:

REȚEAUA PRO BONO
PENTRU
DREPTURILE OMULUI

II. Accesul la justiție al victimelor violenței domestice

1. Includerea în legislația penală a tuturor formelor de violență domestică; acest fapt ar arăta că România înțelege la modul real, contemporan, toate acțiunile sau inacțiunile care pot duce la forme de violență domestică, dincolo de cele clasice de violență fizică
2. Informarea victimelor violenței domestice cu privire la drepturile pe care le au trebuie să fie efectivă; pentru aceasta, fiecare autoritate/instituție care intră în contact cu acestea trebuie să ofere, în concret, într-o formă tipizată unică, informații cu privire la cine, unde și în ce împrejurări oferă consiliere juridică, asistență juridică gratuită ori alte tipuri de servicii prevăzute de lege
3. Textul trebuie detaliat cu privire la persoanele/instituțiile care acorda consiliere juridică: fie se modifică cadrul legal cu privire la profesia de consilier juridic fie consilierea se face prin intermediul avocaților
4. Art.7 din Legea nr.217/2003 trebuie explicitat în sensul precizării diferenței dintre dreptul la asistență juridică, respectiv instituțiile prevăzute la alin.2 lit. c) și asistența juridică gratuită prevăzută la alin.2 lit. d) din același articol

III. Accesul la justiție al victimelor infracțiunilor

1. Explicitarea, în concret, a sensului sintagmei asistență juridică precum și specificarea instituției/instituțiilor care acordă acest gen de asistență
2. Informarea uniformă, pe baza unor formulare prestabilite la nivel național, a victimelor infracțiunilor cu privire la toate drepturile prevăzute la art. 4 din Legea nr.211/2004 precum și pașii, în concret, care trebuie făcuți pentru accesarea acestor drepturi
3. Accesarea comisiei de judecători din cadrul tribunalului pentru acordarea de compensații financiare este un deziderat greu de atins în lipsa unui avocat ales, așa încât este necesară extinderea asistenței juridice gratuite și către această etapă

IV. Avocatura pro bono

1. Adoptarea unor norme clare, preferabil la nivelul legislației primare, care să consacre avocatului dreptul de a acorda asistență juridică pro bono persoanelor aflate în grupuri vulnerabile, fie individual, fie atunci când legătura dintre aceștia este facilitată de asociațiile nonguvernamentale care asistă astfel de grupuri.
2. Implicarea UNBR și a barourilor în încurajarea avocaturii pro bono, prin crearea, cu titlu permanent, a Centrelor de Asistență Pro Bono, care să funcționeze pe bază de voluntariat, atât a avocaților, cât și a studenților de la Drept, din centrele universitare.
3. Implicarea UNBR și a barourilor în realizarea de parteneriate cu ONG-urile care au ca scop asistarea grupurilor vulnerabile, astfel încât să fie cunoscute nevoile acestor grupuri de către barouri, iar organizațiile să cunoască faptul că barourile au înființate centre de asistență.
4. Implicarea UNBR și a barourilor în organizarea de evenimente având ca tematică asistența juridică pro bono, cum ar fi: Săptămâna europeană pro bono, Ziua consultanței juridice gratuite, Premiile anuale pro bono etc.
5. Implicarea individuală a formelor de exercitare a profesiei, în special a societăților de avocatură cu un număr mediu și mare de avocați, în realizarea de programe proprii în care acordă consultanță juridică pro bono.